

ELINYMPÄRISTÖOHJELMA
LIVSMILJÖPROGRAM

Kunta-Helmi Erityisavustushakukuulutus

Ympäristöministeriö ilmoittaa kunnille tarkoitetusta erityisavustushausta Helmi-ohjelman mukaisten elinympäristöjen kunnostus-, hoito- ja ennallistamishankkeiden toteuttamiseen. Haku on nimetty Kunta-Helmiksi, ja se on osa Helmi-ohjelmaa.

<https://www.ym.fi/helmi>

Kunta-Helmin hankkeiden tulee edistää luonnon monimuotoisuutta ja parantaa Helmi-ohjelman arvokkaiden elinympäristöjen tilaa. Helmi-ohjelma on merkittävä keino Suomen luonnon köyhtymisen pysäyttämiseen.

Taustaa

Pääministeri Marinin hallituksen ohjelman yhtenä keskeisenä tavoitteena on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen. Hallitusohjelmaan sisältyy useita toimenpiteitä luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi, joista keskeinen toimenpide on elinympäristöjen tilan parantamisen toimintaohjelman toteuttaminen. Tämä toimintaohjelma on saanut nimekseen Helmi-ohjelma. Helmi-ohjelman pääasiallisena tavoitteena on vahvistaa Suomen luonnon monimuotoisuutta ja parantaa elinympäristöjen tilaa muun muassa suojelemalla ja ennallistamalla soita, kunnostamalla ja hoitamalla lintuvesiä, perinnebiotooppeja ja metsäisiä elinympäristöjä sekä kunnostamalla vesi- ja rantaluontoa. Tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden tilan parantamisen ohella edistää ekosysteemipalveluja, vesiensuojelua, hiilensidontaa sekä muuta ilmastonmuutoksen hillintää ja muutokseen sopeutumista.

Tavoite

Ympäristöministeriö myöntää avustusta Kunta-Helmin tavoitteiden mukaisiin konkreettisiin ennallistamis-, kunnostus- ja hoitohankkeisiin sekä niitä kiinteästi tukevaan inventointi- ja suunnittelutyöhön Helmi-elinympäristöjen tilan parantamiseksi. Avustettavien hankkeiden toivotaan myös tuottavan uusia menetelmiä ja toimintamalleja elinympäristöjen hoitoon. Kunta-Helmi -avustus kohdennetaan ensisijaisesti kuntien omistamille tai hallinnoimille maille. Mikäli hankkeet kohdistuvat myös yksityisille maille, tulee kuntien ottaa huomioon valtioneuvoston säännökset.

Hakuteemat

- Soiden ennallistaminen
- Lintuvesien ja kosteikkojen kunnostaminen ja hoito
- Perinneympäristöjen kunnostaminen ja hoito
- Metsäisten elinympäristöjen hoito
- Pienvesien ja rantaluonnon kunnostaminen

Haun toteutus

Kunta-Helmi erityisavustushaku toteutetaan 11.5.-31.8.2020.

1.6. mennessä saapuneista hakemuksista valitaan jo kesän 2020 aikana toteutettavissa olevia hankkeita. Loput hankkeet valitaan hakuajan päätyttyä.

Erityisavustushaku on kohdennettu kunnille. Yksittäisten kuntien lisäksi ympäristöministeriö kannustaa kuntia myös muodostamaan alueellisia konsortioita yhteisten hankkeiden suunnitteluun. Samoin kannustetaan useita teemoja läpileikkaaviin avustushakemuksiin, joissa kunnostustoimilla hyödytetään laajoja ekologisia elinympäristökokonaisuuksia. Toimien läpileikkaavuus ja useamman kunnan yhteishakemus huomioidaan valintakriteereissä positiivisesti.

Vuonna 2020 Kunta-Helmiin varattu määräraha, yhteensä noin 3 miljoonaa euroa, on käytettävissä vuoden 2022 loppuun saakka. Hankkeen aikataulu esitetään suunnitelmassa ja rahoitus päätetään hankekohtaisesti. Etusijalla ovat toukokuun 2021 loppuun mennessä toteutettavat hankkeet, koska Kunta-Helmiä on tarkoitus rahoittaa myös tulevana vuosina tänä vuonna saadun kokemuksen perusteella. Ympäristöministeriön avustuksen osuus ilmoitetaan avustuspäätöksessä, ja se on 20-95% avustettavan hankkeen toteutuneista kokonaiskustannuksista. Kunnan omarahoitusosuudeksi käyvät esimerkiksi vakituisen henkilöstön palkkakulut tai hoitotoimien yhteydessä saatavat puunmyyntitulot.

Avustettavien hankkeiden tulee tähdätä konkreettisiin ennallistamis-, kunnostus ja hoitotoimiin Helmi-ohjelman elinympäristöjen tilan parantamiseksi. Kunta-Helmillä ei rahoiteta esimerkiksi virkistyskäytön rakenteita tai opastusmateriaaleja. Kartoituksia, suunnitelmia ja lupaprosesseja voidaan sisällyttää Kunta-Helmin hankkeisiin silloin, kun myös konkreettiset kunnostus- tai hoitotoimet tehdään saman hankkeen aikana tai niihin on muu rahoitus ja osoitettavissa oleva aikataulu.

Avustettavien hankkeiden osalta hyväksytään toteutuneet kulut laskua vastaan sen jälkeen, kun ympäristöministeriön nimeämä hankkeen valvoja on hyväksynyt loppuraportin. Aikataulu loppuraportille ja laskutukselle todetaan avustuspäätöksessä.

Ympäristöministeriö ei myönnä avustusta hankkeille, jotka tuottavat kunnille suoraa rahallista hyötyä. Toimenpiteistä mahdollisesti syntyvä rahallinen hyöty, kuten hakkuista saatavat puunmyyntitulot, tulee osoittaa kustannusarviossa toimenpiteiden kustannusten kattamiseen omarahoitusosuutena.

Ympäristöministeriö ei myöskään myönnä avustusta hankkeille, jotka ovat pysyvää toimintaa, vaan hankkeiden tulee olla kestoiltaan rajattuja. Jos jatkoahoito turvataan käyttöoikeussopimuksella, kuten laidunnuksella, ei tästä sopimuksesta saa periä vuokraa ja laidunsopimuskumppani on valittava avoimella menettelyllä.

Hakemukset

Ympäristöministeriö pyytää hakijoita täyttämään hakulomakkeen ja laatimaan hakemuksen liitteeksi hankesuunnitelman, joka sisältää myös kustannusarvion ja kohdekartan.

Lyhyen hankesuunnitelman tulee sisältää seuraavat osat:

1. Kohteen kuvaus
 - Kohteen luontotyytit ja niiden nykytila
 - Kuvaus maanomistuksesta sekä siitä, miten kunnostustoimilla saavutetut hyödyt turvataan tulevaisuudessa (onko esimerkiksi kyseessä YSA, kaavan suojeluvaraus tai muu kunnan omalla päätöksellä toimenpiteiden ulkopuolelle jätettävä kohde)
 - Kartta, jossa näkyy kunnostettava kohde kiinteistörajoihin.
2. Työsuunnitelma
 - Ennallistamis- tai luonnonhoitotavoitteet, niiden vaatimat arvioidut toimenpiteet ja toteutusaikataulu
 - Toimenpiteiden toteuttamiseksi mahdollisesti tarvittavat kartoitukset, suunnitelmat ja luvat
 - Jatkohoidon (kuten laidunnus tai rakenteiden ylläpito) järjestämisen kuvaaminen
3. Kustannusarvio toimenpiteistä ja niitä mahdollisesti edeltävistä kartoituksista, suunnitelmista ja luvista. Kustannusarvion tulee sisältää erittely hankkeen arvioiduista menoista ja tuloista sekä niiden laskentaperusteista (esimerkiksi työn tuntihinta, kuukausipalkka, laitteen hankintahinta). Hakulomakkeen kustannuserittely ohjaa kustannusluokkien käyttöä
4. Toteutuksen ja vaikuttavuuden seurannan järjestäminen

Jos hakemuksesta puuttuu hankesuunnitelma tai kustannusarvio, hakemus hylätään ilman arviointia.

Valintakriteerit

Hakemukset arvioidaan oheisten kriteerien mukaisesti siten, että kaksi ensimmäistä kriteeriä pisteytetään asteikolla 1-10 pistettä ja kolme jälkimmäistä 0-3 pistettä.

Maksimipistemäärä on siten 29 pistettä

1. Toimien tavoitteen asettelu ja soveltuvuus Helmi-ohjelman tavoitteisiin
2. Kustannusarvio suhteessa odotettuihin tuloksiin ja toimien realistinen toteutettavuus
3. Toimien vaikuttavuus ja vaikutusten turvaaminen; jatkohoidon ja seurannan järjestäminen
4. Laajat ekologiset kokonaisuudet
5. Toimintamallien laajempi hyödynnettävyys ja alueellinen vaikuttavuus, ml. hakijakonsortiot

Avustuksen saajan tulee toimittaa loppuraportti hankkeen etenemisestä ennen kustannusten laskutusta.

Avustuksen saajan on myös viestittävä hankkeesta ja sen kuulumisesta Helmi-ohjelmaan vähintään yhdellä kuvallisella tiedotteella.

Avustuspäätökset

Ympäristöministeriö tekee kirjallisen valtionavustuspäätöksen, myönteisen tai kielteisen. Myönteinen valtionavustuspäätös sisältää ehdot, joita avustuksen saajan tulee noudattaa.

Hakumenettelyyn sovellettava lainsäädäntö

Tähän avustushakumenettelyyn sovelletaan valtionavustuslakia.

Tähän avustusmenettelyyn sovelletaan Ympäristöministeriön erityisavustuksen ehtoja ja rajoituksia, liite 2. Hakija sitoutuu avustushakemuksellaan noudattamaan liitteen kolme ehtoja ja rajoituksia.

[Sähköinen hakulomake](#)

[Valtiontukisäännöt](#)

Lisätietoja:

Erityisasiantuntija Hanna-Leena Keskinen, hanna-leena.keskinen@ym.fi
p. 0295 250 096

Ympäristöneuvos Päivi Gummerus-Rautiainen, paivi.gummerus-rautiainen@ym.fi
p. 0295 250 240

<https://www.ym.fi/helmi>